

# Огні горять (скорочено)

Михайло Яцків

Персонажі повісті:

Остап — гімназист;

Борис — селянин, батько Остапа;

Ніна Куликова — кохана Остапа;

Кулик — різьбяр, батько Ніни;

Славко та Зінько — брати Ніни;

Пані Куликова — мати Ніни;

Пані Гірнякова — сусідка сім'ї Куликових, вдова по вчителю;

Стефан Гірняк — син пані Гірнякової, гімназист;

Бурмилов — маляр.

Борис — багатий селянин, освічений чоловік, якого поважають на селі. Він не ходить до церкви: його Бог у природі і у власній життєвій філософії. Борис провів 10 років в Італії і має багатий життєвий досвід, знає німецьку. Коли хтось робить щось зле, він може докорити цій людині словом, але не вдарити: "Християнин не звір, аби його словом не можна навести на розум". Його науки боялися не лише молодіж, але навіть старші гірше, ніж бійки, а кому трапилося пізнати її, той з місяць не показувався у люди. Таким чином виробляв Борис почуття честі і стиду".

У Бориса є син Остап. Батько і син спілкуються між собою на рівних, як друзі. Борис вважає, що діти не мають за що дуже дякувати батькам, а отже формальності між ними є недоречними. Остап навчається у гімназії в місті. Він здібний хлопець і завжди отримує хороші оцінки, але він часто має конфлікти з викладачами. Йому не подобається їх манера викладання, байдужість до учнів. Остап налаштований критично щодо всієї системи освіти, побудованій на страху, а не на повазі до індивідуальності студентів.

У місті, де навчається Остап, живе дівчина Ніна, у яку він закоханий. Це інтелігентна і порядна дівчина, яка теж щиро любить Остапа, однак її сім'я має матеріальні проблеми. Її батько, Кулик, різьбяр, вирізає іконостаси для церков і часто не буває вдома. Його скромної платні не вистачає на те, щоб утримувати дружину, дочку та двох синів, тому сім'я постійно в боргах.

Коли Кулик повертається додому після довгої відсутності, він дорікає дітей і жінку, що вони усі сидять в нього на шиї і він мусить тяжко працювати, щоб утримувати їх. Наступного дня, напившись у шинку, він повертається додому і б'є Ніну, синів і свою дружину. Однак на ранок він впав дружині до ніг, плакав і зарікався, що ніколи більше так не вчинить. Після довгих умовлянь Куликова пробачила чоловіка.

Для Ніни життя в таких умовах стає нестерпним. Дівчина дуже хоче вирватися з дому і заробляти на себе сама. Ніна мріяла стати вчителькою, але місця у школі для неї не знайшлося. Однак одного дня до них навідався Стефан Гірняк, син сусідки, з якою

дружила пані Куликова, і запропонував Ніні піти працювати акторкою в театрі. Ще нещодавно хлопець сам навчався в гімназії разом з Остапом та її братами, Зіньком та Славком, але він кинув навчання і став актором. Ніна вирішує погодитись, розуміючи, що це єдиний вихід з її ситуації, хоча Остап і не схвалює її рішення.

Театр, куди влаштовуються Ніна та Стефан, працює дуже непрофесійно, актори багато п'ють, запізняються на репетиції і сваряться між собою. Театральне життя розбещує Ніну, скоро дівчина стає коханкою Стефана. Провівши ніч з Ніною, хлопець виявляє, що вона не невинна дівчина і вже була з кимось до нього. Стефан випитує у дівчини, хто це був. Ніна зізнається, що це був Славко, її брат. Він згвалтував її.

Остап тим часом кидає гімназію, хоча і має хороші оцінки. Хлопець вважає, що йому не потрібно вчитись і повертається додому. У листах до Остапа, Ніна намагається натякнути хлопцю, щоб він шукав якусь роботу і брав її за дружину. Дівчині набридло театральне життя та домашні незгоди, тому вона хоче вийти заміж, але Остап не розуміє її натяків. Хлопець не розуміє проблем дівчини, його думки зайняті філософією та вищими матеріями.

Скоро Остап дізнається про зраду Ніни, коли бачить як вона цілується зі Стефаном. Дівчина молить про пробачення, але Остап відвертається від неї. Все стає ще гірше для дівчини, коли театр розвалюється і Ніна втрачає роботу. По кількох місяцях циганського життя вона змушена повернутися додому, жити з батьками, для яких вона стала тягарем, і братом, який згвалтував її.

Скоро після того, як Ніна повертається додому, її мати, Куликова, народжує дитину. Славко, Зінько і Ніна чують вночі як відбуваються пологи у їх матері. Всі трое вважають, що це дуже нерозумно з боку їх батьків заводити ще одну дитину в такому зрілому віці, коли сім'я бідує. Вони говорять про те, що християнська мораль мала би не дати їм народжувати четверту дитину на біду і нужду. Ніна з гіркотою думає про те, яка це сумна паралель, адже вона сама вагітна, але вже три місяці носить шнурівку і на ніч кладе на живіт важку плиту, щоб не дати плоду розвиватися. Ніна не витримує морального і фізичного болю від переривання вагітності і йде до мосту топитися, але в останній момент змінює своє рішення. Дівчина зачиняється в комірчині і тихо переживає викидень. На другий день вона закопує мертвий плід на городі.

Скоро після цього дівчині вдається помиритись з Остапом. Він прощає їй, а вона присягається, що ніколи більше йому не зрадить. Але Остап так і не пропонує їй шлюб, а Ніні хочеться захисту і стабільності. Тому вона звертає свою увагу на Бурмилова, втікача з Москви який працює маляром і малює вивіски і плакати. Хоча дівчина любить Остапа, вона хоче вийти за маляра, щоб нарешті піти з батьківського дому.

Перед самим весіллям Бурмилова притягають до суду за згвалтування дочки столяра, але адвокатуві, якого найняли Кулики, вдається зробити так, що Бурмилову присуджують лише штраф. Шлюб все ж таки відбувається. На весіллі Ніна виглядала дуже задоволеною, але вже під ніч зомліла. Коли її намагалися привести до тяти дівчина лише шепнула "Остап".